

Wyrok z dnia 2 lutego 2011 r.

I UK 245/10

Okresów współpracy przed dniem 1 września 1974 r. przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług handlowych nie można zaliczyć do okresów składkowych w rozumieniu z art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2 lub ust. 2 punkt 15 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Nie można również uznawać tych okresów współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej przed dniem 15 listopada 1991 r. za okresy, za które występowało zwolnienie z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

Przewodniczący SSN Katarzyna Gonera, Sędziowie: SN Roman Kuczyński, SA Krzysztof Staryk (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 2 lutego 2011 r. sprawy z odwołania Tadeusza E. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w Z. o prawo do emerytury, na skutek skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 3 lutego 2010 r. [...]

o d d a l i ł skargę kasacyjną.

U z a s a d n i e

Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 13 maja 2009 r. [...] oddalił odwołanie Tadeusza E. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w Z. z dnia 22 października 2008 r. i 9 lutego 2009 r., w których odmówiono Tadeuszowi E. prawa do emerytury na podstawie art. 29 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.). W uzasadnieniu tych decyzji wskazano, że ubezpieczony udowodnił 33 lata 10 miesięcy i 15 dni okresów składkowych i nieskładkowych, zamiast wymaganych 35 lat. Nie zaliczono do stażu ubezpieczeniowego okresu współ-

pracy z osobą prowadzącą działalność gospodarczą (z bratem) od 1 stycznia 1970 r. do 31 sierpnia 1974 r., gdyż osoby prowadzące działalność zarobkową na własny rachunek oraz osoby współpracujące podlegały ubezpieczeniu społecznemu dopiero od 1 września 1974 r. - zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 lipca 1974 r. (Dz.U. Nr 29, poz. 167).

Sąd Okręgowy uznał, że ubezpieczony, jako osoba współpracująca, podlegał ubezpieczeniu społecznemu dopiero od 1 września 1974 r. Sąd stwierdził, że w okresie od 1 lipca 1965 r. do 1 stycznia 1973 r. obowiązywała ustawa z dnia 6 kwietnia 1965 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników (Dz.U. Nr 13, poz. 90). Następnie od 1 stycznia 1973 r. do 1 marca 1977 r. obowiązywała ustawa z dnia 8 czerwca 1972 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników (Dz.U. Nr 23, poz. 165). Zgodnie z art. 65 tej ustawy, Rada Ministrów mogła w drodze rozporządzenia rozciągnąć przepisy ustawy na inne osoby wykonujące działalność zarobkową na własny rachunek poza rolnictwem. Na tej podstawie zostało wydane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 lipca 1974 r. w sprawie ubezpieczenia społecznego osób prowadzących działalność zarobkową na własny rachunek (Dz.U. Nr 29, poz. 167). Według § 1 tego rozporządzenia obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym obejmuje się na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 8 czerwca 1972 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników (Dz.U. Nr 23, poz. 165 ze zm.) osoby prowadzące na podstawie odpowiednich uprawnień działalność zarobkową na własny rachunek w zakresie handlu i usług, jeżeli z tego tytułu są członkami zrzeszeń prywatnego handlu i usług. Zgodnie z ust. 2 tego paragrafu, ubezpieczeniem obejmuje się także osoby współpracujące z osobami, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2. Jednakże, zdaniem Sądu, gdy z mocy art. 6 ust. 2 pkt 14b ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych osobie prowadzącej działalność gospodarczą można zaliczyć okres prowadzenia takiej działalności przed dniem objęcia ubezpieczeniem - to takiej możliwości, zgodnie z treścią pkt 15 tego przepisu, nie ma w przypadku osób współpracujących, a okres zwolnienia od opłacenia składek nie jest pojęciem tożsamym z okresem przypadającym przed dniem objęcia obowiązkiem ubezpieczenia. W konsekwencji Sąd stwierdził brak warunków z art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS do przyznania emerytury.

Po rozpoznaniu apelacji Tadeusza E. od tego wyroku Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 3 lutego 2010 r. [...] oddalił apelację. Sąd Apelacyjny uznał, że brak jest możliwości zaliczenia okresu od 1 lipca 1970 r. do 31 sierpnia 1994 r.

jako składkowego, stosownie do treści art. 6 ust. 2 pkt 14b i 15 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Sąd Apelacyjny w pełni podzielił przytoczoną przez Sąd pierwszej instancji argumentację, wskazując, że zarzuty apelacji dotyczą zupełnie innej kwestii. Apelujący twierdził bowiem, że sporny okres należało uznać za zatrudnienie i zaliczyć do stażu pracy na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy, powołując się na zapis w deklaracji z dnia 29 grudnia 1971 r. oraz obowiązujące przepisy prawa - dekret z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1958 r. Nr 23, poz. 97 ze zm.). Tymczasem w omawianym okresie dekret ten już nie obowiązywał, gdyż utracił moc od 1 stycznia 1968 r. zgodnie z art. 127 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 3, poz. 6 ze zm.). W myśl art. 6 ust. 1 tej ustawy, zatrudniony w nieuspołecznionym zakładzie pracy najbliższy krewny (w tym brat - ust. 2) i powinowaty osoby, która prowadzi ten zakład na własny rachunek, korzysta ze świadczeń przewidzianych w ustawie tylko z tytułu wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej i to jeżeli umowa o pracę została zawarta w formie aktu notarialnego oraz nie mieszka wspólnie z osobą, na której rachunek zakład jest prowadzony. Odwołujący się nie może być zatem traktowany jako zatrudniony dla celów emerytalno-rentowych, a więc spornego okresu nie można uznać za składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 2 pkt 1 powołanej ustawy. Brak 35 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a w konsekwencji warunków do przyznania wcześniej emerytury, został więc prawidłowo ustalony, dlatego Sąd Apelacyjny w oparciu o art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Wyrok ten zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik Tadeusza E., zarzucając zaskarżonemu wyrokowi naruszenie przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności: - art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, poprzez przyjęcie, że okresu zatrudnienia w firmie Zdzisława E. - Sprzedaż Art. Przemysłowych [...], prowadzącego pozarolniczą działalność gospodarczą, nie zalicza się do stażu pracy, mimo faktycznego zatrudnienia w okresie od 1 stycznia 1970 r. do 31 sierpnia 1974 r., a tym samym nie podlega on ubezpieczeniu; - art. 6 ust. 2 pkt 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez nieuznanie zatrudnienia ubezpieczonego Tadeusza E. w okresie od 1 stycznia 1970 r. do 31 sierpnia 1974 r. Wskazując na powyż-

sze, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest niezasadna. Podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Wprawdzie art. 398³ § 3 k.p.c. nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających procesową podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2010 r., I UK 19/10, LEX nr 603408).

Wyłączenie możliwości oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów doprowadziło do ścisłego zharmonizowania podstaw kasacyjnych z charakterem postępowania kasacyjnego i zakresem rozpoznania skargi, oznaczonym w art. 398¹³ § 2 k.p.c. Zarzuty zawarte w podstawach niniejszej skargi kasacyjnej w istocie zmierzają do niedopuszczalnego w postępowaniu kasacyjnym ustalenia faktu zatrudnienia wnioskodawcy w firmie handlowej jego krewnego na podstawie umowy o pracę. Pełnomocnik skarżącego zarzuca w skarżce nieprawidłową ocenę dowodów, mimo że wnioskodawca w odwołaniu od decyzji ZUS powoływał się na swój status w spornym okresie jako osoby współpracującej przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej i takie też było ustalenie faktyczne Sądów obu instancji.

Nieprawidłowo skarga kasacyjna kwestionuje dokonaną przez Sąd Apelacyjny ocenę dowodów, zaznaczając, że nie sposób uznać ubezpieczonego za osobę współpracującą na gruncie ustaw o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników zarówno z dnia 6 kwietnia 1965 r., jak i z dnia 8 czerwca 1972 r. i wskazując, że za osoby współpracujące z rzemieślnikiem uważa się jego małżonka oraz najbliższych krewnych i powinowatych, stale pracujących w zakładzie tego rzemieślnika, w wymiarze co najmniej połowy czasu pracy, jaki obowiązuje pracowników gospodarki społecznej. Nie dotyczy to jednak osób, które były zatrudnione na podstawie umowy o pracę. Pełnomocnik skarżącego nie powołuje się jednak na istnienie umowy o pracę, ale wskazuje na zaświadczenie stwierdzające fakt współpracy przy

prowadzeniu działalności handlowej jako jedyny dowód. Z ustaleń Sądu Apelacyjnego wynika jednoznacznie, że brak było przesłanek do ustalenia zatrudnienia Tadeusza E. na podstawie umowy o pracę w spornym okresie i z tego względu, do zaliczenia tego okresu do okresów składkowych na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Kluczowym zagadnieniem w niniejszej sprawie była więc możliwość zaliczenia okresu współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej w postaci usług handlowych w okresie od 1 stycznia 1970 r. do 31 sierpnia 1974 r. jako okresu składkowego, stosownie do treści art. 6 ust. 2 pkt 15 ustawy z 17 grudnia 1998 r. Skarżący w spornych okresach był osobą współpracującą w firmie handlowej Zdzisława E. - Sprzedaż Art. Przemysłowych [...], prowadzącego pozarolniczą działalność gospodarczą. Zaświadczenie Zrzeszenia Prywatnego Handlu i Usług w K. potwierdza członkostwo Zdzisława E. w tej organizacji z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w branży handlowej, od 1 stycznia 1970 r. do 15 maja 1987 r. Jak wynika z deklaracji z dnia 29 grudnia 1971 r. ubezpieczony był, zgodnie z ówczesnymi przepisami, zgłoszony jako osoba współpracująca zatrudniona przez Zdzisława E. W ocenie Sądu Najwyższego ubezpieczony miał w spornym okresie status osoby współpracującej w prowadzeniu działalności gospodarczej, a nie status pracownika, co wynika również z dokumentów wskazywanych w skardze kasacyjnej.

Przytoczone w skardze kasacyjnej przepisy ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin nie mają zastosowania w niniejszej sprawie, gdyż ustawa ta obecnie nie obowiązuje; od 1999 r. została zastąpiona przez ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z tego względu sugestie zawarte w skardze kasacyjnej, że przepisy ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin nie uzależniają uprawnień emerytalnych i rentowych osoby „zatrudnionej” od zgłoszenia jej do ubezpieczenia społecznego, a czynnikiem, który determinuje podleganie ubezpieczeniu społecznemu, jest rzeczywiste pozostawanie w stosunku pracy w spornym okresie, nie mają odniesienia do niniejszej sprawy. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, okresami składkowymi są następujące okresy: 1) ubezpieczenia; 2) płacenia składek na ubezpieczenie społeczne w wysokości określonej w przepisach o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych,

w przepisach wymienionych w art. 195 pkt 1-4 i 8, w przepisach o adwokaturze, w przepisach o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz w przepisach o pomocy społecznej. W myśl ust. 2 tego artykułu za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. następujące okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne: pkt 1 zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia; pkt 14 pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarze Państwa Polskiego: a) objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego i okresy kontynuowania tego ubezpieczenia, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub w których występowało zwolnienie od opłacania składki, b) prowadzonej przed dniem objęcia obowiązkiem ubezpieczenia z tego tytułu, jeżeli prowadzenie działalności gospodarczej odpowiadało warunkom ubezpieczenia; pkt 15 współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarze Państwa Polskiego objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego oraz okresy kontynuowania tego ubezpieczenia, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub w których występowało zwolnienie od opłacania składki.

W ocenie Sądu Najwyższego z tego ostatniego przepisu wynika, że osoby współpracujące przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej przed 15 listopada 1991 r. (takie jak Tadeusz E.) mogą skutecznie domagać się zaliczenia do okresów składkowych tylko tych okresów współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej, które były objęte obowiązkiem ubezpieczenia społecznego i za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub występowało zwolnienie od opłacania składki. W tym kontekście należy stwierdzić, że przed dniem 1 września 1974 r. osoby współpracujące przy pozarolniczej działalności gospodarczej polegającej na usługach handlowych nie były objęte obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, ani nie były zwolnione od opłacania składek na to ubezpieczenie. W okresie od 1 stycznia 1970 r. do 31 sierpnia 1974 r. brak było ustawowego obowiązku płacenia składek na ubezpieczenie społeczne takich osób jak skarżący.

W ujęciu historycznym obecnie obowiązująca ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) uchyliła ustawę z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 46, poz. 250 ze zm.). Z dniem 1 czerwca 1977 r. utraciła moc ustawa z dnia 8 czerwca 1972 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników,

która zastąpiła ustawę z dnia 29 marca 1965 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników (Dz.U. Nr 13, poz. 90). Zgodnie z art. 2 ust. 1 tej ostatniej ustawy rzemieślnikiem w rozumieniu ustawy jest osoba, która wykonuje samoistnie rzemiosło na podstawie wymaganego uprawnienia przemysłowego (zezwolenia, karty rzemieślniczej). Zgodnie z jego ust. 2, za osoby współpracujące z rzemieślnikiem uważa się jego małżonka oraz najbliższych krewnych i powinowatych, stale pracujących w zakładzie tego rzemieślnika, w wymiarze co najmniej połowy czasu pracy, jaki obowiązuje pracowników gospodarki uspołecznionej.

Zdaniem Sądu Najwyższego przepisy te dotyczą tylko rzemieślników, a nie obejmują osób świadczących usługi w zakresie handlu. Potwierdza to również art. 65 ustawy z dnia 8 czerwca 1972 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników, który stanowił, że Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia rozciągnąć przepisy ustawy na inne osoby wykonujące działalność zarobkową na własny rachunek poza rolnictwem, dostosowując je do odrębnych warunków działalności tych osób. Na tej podstawie Rada Ministrów wydała rozporządzenie z dnia 31 lipca 1974 r. w sprawie ubezpieczenia społecznego osób prowadzących działalność zarobkową na własny rachunek. Przepis § 1 ust. 1 pkt 1 tego rozporządzenia określił, że obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym obejmuje się, na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 8 czerwca 1972 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników oraz niniejszego rozporządzenia, osoby prowadzące na podstawie odpowiednich uprawnień działalność zarobkową na własny rachunek w zakresie handlu i usług, jeżeli z tego tytułu są członkami zrzeszeń prywatnego handlu i usług. Stosownie do ust. 2 i 4 tego paragrafu ubezpieczeniem obejmuje się także osoby współpracujące z osobami, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2; za osoby współpracujące uważa się osoby określone w art. 2 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników. W razie równoczesnego prowadzenia działalności określonej w ust. 1 lub współpracy przy prowadzeniu takiej działalności i wykonywania rzemiosła lub pracy w rzemiośle - ubezpieczenie obejmuje tylko wybrany rodzaj działalności. W myśl § 3 ust. 1 i 2 - za okres ubezpieczenia uważa się miesiące kalendarzowe, w których osoby określone w § 1 objęte były obowiązkiem ubezpieczenia, jeżeli za te miesiące zostały opłacone składki na ubezpieczenie społeczne, a także okresy przerw w prowadzeniu działalności określonej w § 1 spowodowanych niezdolnością do pracy po dniu objęcia ubezpieczeniem, nie więcej jednak niż 3 miesiące w roku kalendarzowym. Paragraf 3 ust. 2 określał, że do okresów ubezpieczenia zaliczało się okresy prowadzenia dzia-

łalności gospodarczej przed dniem objęcia ubezpieczeniem społecznym; okresy te stwierdzała właściwa organizacja zawodowa. Przepis ten nie obejmował natomiast osób współpracujących przy prowadzeniu działalności gospodarczej.

W ocenie Sądu Najwyższego nie ma więc podstaw prawnych do zaliczenia okresów współpracy przed dniem 1 września 1974 r. przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług handlowych do okresów składkowych w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2 lub ust. 2 punkt 15 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Nie można również uznawać tych okresów współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej przed dniem 15 listopada 1991 r. za okresy, za które występowało zwolnienie z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, gdyż to zwolnienie wynikać musiało z jednoznacznych przepisów. Przykładowo można wskazać, że zgodnie z § 37 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego, wydanego między innymi na podstawie art. 24 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin i art. 33 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137 ze zm.), zwolnienie od opłacania składek następowało za okres pobierania zasiłku chorobowego lub macierzyńskiego albo odbywania czynnej służby wojskowej, służby zastępczej lub zasadniczej służby w obronie cywilnej. Jeżeli okres pobierania zasiłku lub odbywania służby występuje w dwóch lub więcej kolejnych miesiącach, składek nie opłacało się za każdy miesiąc, w którym trwał on co najmniej 15 dni.

Od 15 listopada 1991 r. weszła w życie ustawa z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 104, poz. 450 ze zm.), która w art. 2 ust. 1 pkt 1 stanowiła, że przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń uwzględnia się wymienione w tym przepisie okresy, zwane dalej „okresami składkowymi”; przede wszystkim okresy opłacania składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości określonej w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie przepisów o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych, przepisów wymienionych w art. 1 pkt 2-5, w tym powołanej wyżej ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin. Należy przy tym stwierdzić, że

w ustawie z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) ustawodawca używa, w przytoczonym wyżej art. 2 ust. 1 pkt 2, pojęcia „okres opłacania składek”, a w innych punktach tego przepisu (np. art. 2 ust. 2 pkt 14) posługuje się innym pojęciem: „okres, za który opłacono składkę”, co pozwala na postawienie tezy, że nie są to pojęcia tożsame, a „okres opłacania składek”, o jakim mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2, jest pojęciem szerszym i obejmuje także okres, za który następowało zwolnienie od opłacania składek na ubezpieczenia społeczne.

Z dniem 31 grudnia 1998 r. powołane wyżej ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin i z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych utraciły moc prawną (zostały uchylone) wobec wejścia w życie od 1 stycznia 1999 r. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Obowiązująca obecnie ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w przepisach określających zasady ustalania okresów składkowych i nieskładkowych nie uregulowała kwestii uznania za okresy ubezpieczeniowe okresów zwolnienia od opłacania składek w czasie prowadzenia działalności gospodarczej przypadających po 15 listopada 1991 r., tj. po wejściu w życie ustawy o rewaloryzacji, pozwalając jedynie na uwzględnienie jako składkowych tych okresów zwolnienia od opłacania składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, które miały miejsce przed 15 listopada 1991 r.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd Najwyższy uznał, że zarzuty skargi kasacyjnej nie były zasadne i dlatego została ona oddalona (art. 398¹⁴ k.p.c.).

=====